

26. Ders

İRAB KONUSU

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KELİMELELER

İrab yönünden

Mebni

Mu'rab

Mu'rab kelimenenin sonu,

cümle içindeki yerine göre

veya başına gelen bir edattan dolayı

değişir.

كِتَابٌ

كِتَابًا

كِتَابِ

Cümle içindeki konumuna göre
bu üç şekli de görmek mümkündür.

O halde “kitap” kelimesi **mu'rab** bir kelimedir.

Mebni kelimeninin sonu,

cümle içindeki yerine göre

veya başına gelen bir edattan dolayı

değişmez.

كُتِبَ

أَنْتَ

مَنْ

Bu kelimelerin son harekeleri,
cümle içindeki konumları ne olursa olsun,
değişmez.

O halde bu kelimeler **mebn**idir.
Tek bir şekil üzerine **bina** edilmişlerdir.

İrab:

Kelimenin sonundaki

hareke veya harf değışikliği

demektir.

Arapçada bir kelimenin sonu,

ya duruma göre değişir, **mu'rab**dır, **irabı** yapılır;

D

ya da değişmez, bir hal üzere **bina** edilmiřtir,

mebnidir.

Kur'an'ı

Anlayarak Okuma Rehberi

Dört tane **irab** durumu vardır:

Cezm

Cerr

Nasb

Ref'

Ref' durumundaki kelime **merfu'**dur.

Nasb durumundaki kelime **mansubdur**.

Cerr durumundaki kelime **mecrurdur**.

Cezm durumundaki kelime **meczumdur**.

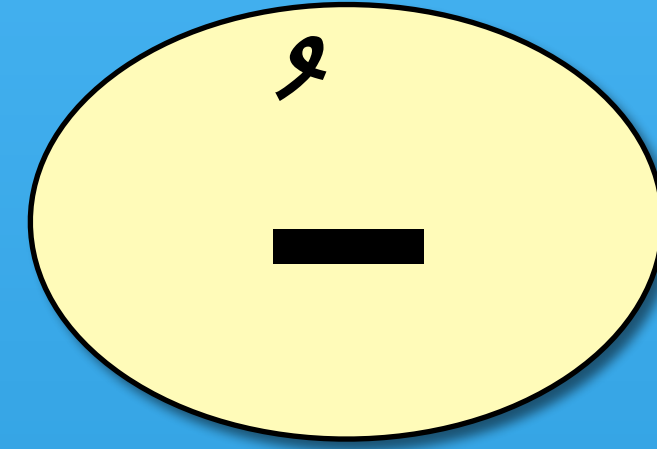
REF' → MERFU'

NASB → MANSUB

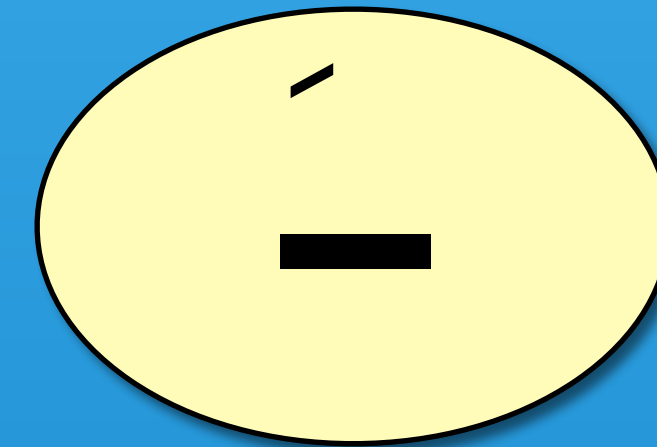
CERR → MECRUR

CEZM → MECZUM

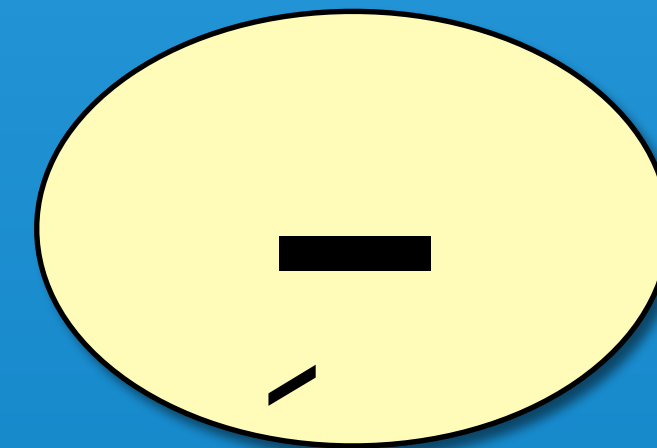
MERFU'

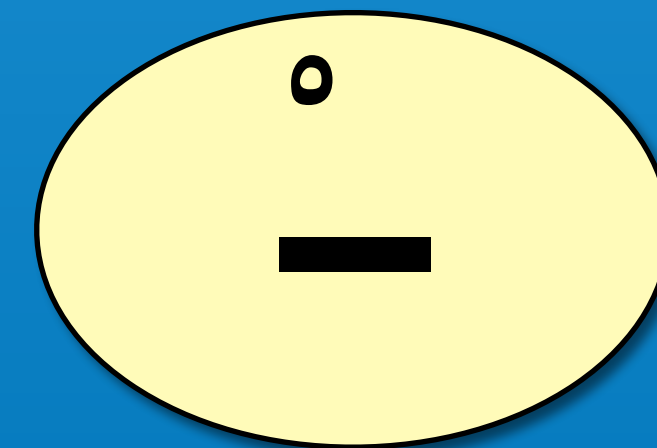
MANSUB

MECRUR

MECZUM

İsimler için üç tane irab durumu vardır:

Cerr

كِتَابٌ

Nasb

كِتَابًا

Ref'

كِتَابٍ

İsimlerin **merfu'** oldukları durumlar:

- * **yalın hal**
- * **fiil cümlesinde fail olma konumu**
- * **isim cümlesinde müpteda ve haber olma konumu**

İsimlerin **mansub** oldukları durumlar:

- * fiil cümlesinde **mef'ul** (nesne) olma konumu
- * nasb eden edatların **isim** veya **haberleri**

İsimlerin **mecrur** oldukları durumlar:

- * harf-i cerden sonra gelme durumu
- * isim tamlamasında ikinci öge (muzafun ileyh) olma durumu

Fiiller için üç tane **irab** durumu vardır:

Cezm

يَكْتُبُ

Nasb

يَكْتُبُ

Ref'

يَكْتُبُ

Mebni kelimeler,

dört hal üzerine bina edilirler:

Fetha, damme, kesra, sükun.

Onların irabı **mahallen** olur.

Fetha üzerine mebni:

كَتَبَ

أَنْتَ

هُوَ

Damme üzerine mebni:

قَطَّ

حَطَّ

نَحْنُ

Kesra üzerine mebni:

لِ

بِ

أَنْتَ

Sükun üzerine mebni:

فِي

اَكْتَبَ

Mebni isimlerin mahallen merfu' oldukları durumlar:

- * yalın hal
- * fiil cümlesinde fail olma konumu
- * isim cümlesinde müpteda ve haber olma konumu

Mebni isimlerin mahallen mansub oldukları durumlar:

- * fiil cümlesinde mef'ul (nesne) olma konumu
- * nasb eden edatların isim veya haberleri

Mebni isimlerin mahallen mecrur oldukları durumlar:

- * harf-i cerden sonra gelme durumu
- * isim tamlamasında ikinci öğe (muzafun ileyh) olma durumu

Mebni isimler

- Bütün zamirler
- İşaret isimleri (tesniyeleri hariç)
- İsm-i mevsuller (tesniyeleri hariç)
- Soru isimleri
- Bazı zarflar
- Bazı sayı isimleri
- Şart isimleri

Mebni fiiller

- Mazi fiiller
- Emirler
- Sonunda te'kid nunu olan muzafi fiiller
- Muzari fiillerin cemi müennesleri

Bütün harfler mebnidir.

Örneklər

Fiil cümlesi

Kemal
kitabı aldı.

أَخَذَ كَمَالٌ الْكِتَابَ

Mef'ul

Fail

Fiil

Mansub

Merfu'

Şimdi

“**kitap**” kelimesini

belirsiz yapalım:

Fiil cümlesi

أَخَذَ كَمَالٌ كِتَابًا

Kemal **bir**
kitap aldı.

Mef'ul

Fail

Fiil

Mansub

Merfu'

İsim cümlesi

الطَّالِبُ مُجْتَهِدٌ

Öğrenci çalışkandır.

Haber

Müpteda

Merfu'

Merfu'

İsim cümlesi

Çocuk
bahçededir.

أَنَّوَلَدٌ فِي الْحَدِيقَةِ

Haber

Müpteda

Mahallen
merfu'

Merfu'

Şibih cümle

Bahçede

فِي الْأَخْدِيقَةِ

Mecrur

Harf-i cerr

İsim tamlaması

كِتَابُ الْوَلَدِ

Çocuğun
kitabı

Muzafun
ileyh

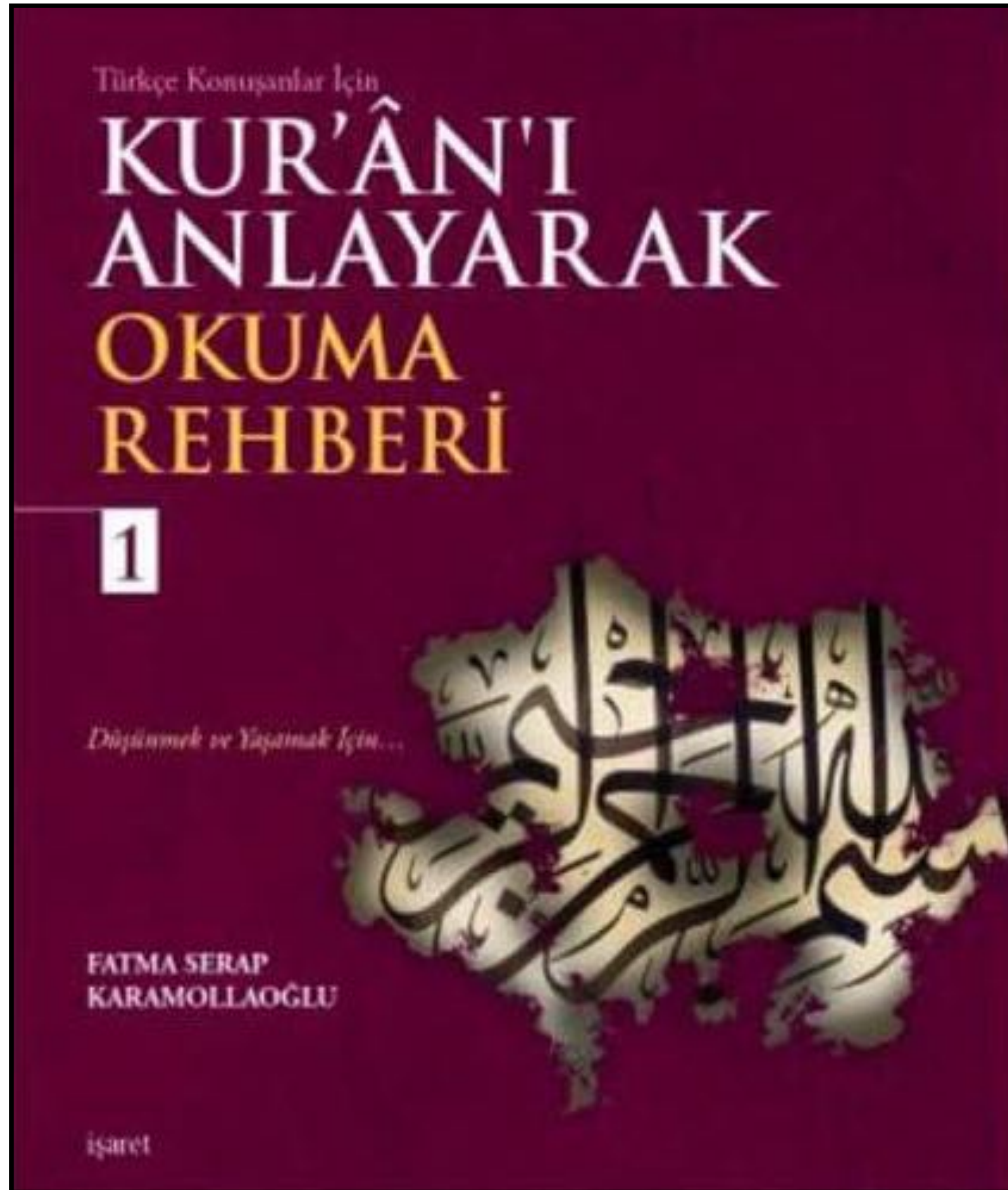
Muzaf

Mecrur

Yalın halde olduğu
için merfu'

Fatma Serap Karamollaoğlu

**Türkçe
Konuşanlar
İçin
Kur'ân'ı
Anlayarak
Okuma
Rehberi**

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

Kur'an'ı

Anlayarak Okuma Rehberi